

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:988

av Amineh Kakabaveh och Stig Henriksson (båda V)

Medborgerliga rättigheter i integrationspolitiken

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en ministeruppgift med ett tydligt medborgarrättsperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ministeruppgift motionen beskriver behovet av ges titeln medborgarrättsminister och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Många människor som utsätts för olika former av förtryck och förföljelse flyr från sina hemländer. En del av dem söker asyl i Sverige. Några av dessa får också en fristad i Sverige.

De som flyr för sina liv kommer ofta från länder med helt andra grundläggande värderingar än de värderingar som utgör grunderna för rättsstaten Sverige. De livsvillkor man präglats av kan därför vara väsensskilda från förutsättningarna för ett fungerande liv i vårt land. Men bland dem som flyr finns även många med hög utbildning och arbetsmarknadserfarenhet som i många delar liknar den västerländska praktiken.

Den kultur många bär med sig, i antropologisk mening, kan dock skilja sig starkt från de förhållanden som råder i Sverige. Många kommer från patriarkala kulturer, där kvinnor i praktiken och även formellt saknar medborgerliga och politiska rättigheter. Kvinnorna uppfattas, i sådana strukturer, som ”männens egendom”. Kvinnorna är ofta hänvisade till arbetet i hemmen, vilket gör att deras ekonomiska ställning är svag.

Många kommer från mycket traditionella och religiösa samhällen, där klanen, släkten och familjen har större betydelse för medborgarna än rättsstaten.

De människor som flytt för sina liv och undan förtryck är trots uppbrottet präglade av de samhällen och den kultur de tidigare levtt i. De bär med sig värderingar, synsätt, traditioner, sedvänjor, religioner och ideologiska föreställningar. *Dessa kan vara mycket varierande om man ser till de länder flyktingarna kommer ifrån och de flesta mycket olika de förhållanden som råder i Sverige.*

3 De nya utmaningarna

Gemensamt för många av dem som nu kommer till Sverige och som skiljer dem från förhållandena i Sverige är synen på kvinnans ställning och rättigheter i samhället. Dessa skillnader måste hanteras på ett annat sätt, betydligt mer proaktivt, än vad vi hittills gjort i Sverige. I synnerhet när det gäller kvinnornas situation.

Sverige försvarar de mänskliga rättigheterna. I de mänskliga rättigheterna ingår medborgerliga rättigheter, ekonomiska och sociala rättigheter och skydd mot diskriminering. Alla som kommer till Sverige ska utan undantag kunna åtnjuta dessa rättigheter. Så är dock tyvärr inte fallet i dag.

Den svenska flyktingpolitiken grundar sig i hög grad på tidigare erfarenheter under omständigheter där utmaningarna varit förhållandevis små. Utöver kvotflyktingar har de stora grupperna av flyktingar som tidigare kommit till Sverige flytt p.g.a. konsekvenser av konflikter i vårt relativa närområde som Balkankriget och Finlandsbarnen. Vi lutar oss även på erfarenheterna av den omfattande arbetskraftsinvandringen efter andra världskriget. Kulturkonflikterna var då inte så stora; de flesta kom förhållandevis enkelt in i arbete och anpassningen gick förhållandevis snabbt.

En avgörande komponent i de erfarenheter vi har i Sverige är att vi tidigare i huvudsak tagit emot flyende människor från delar av världen där nationalstaten varit relativt väl utvecklad och inte i så stor utsträckning från områden där klan- eller ättensamhällen är de överordnade strukturerna. Det vi ser nu är flyende från länder och kulturer där patriarkala strukturer har mycket stark dominans vilket gör integrationen till en betydligt mer komplicerad fråga.

I dag måste man närma sig integrationsfrågorna på ett annat sätt och utifrån en annan utgångspunkt. Man kan inte bemöta individerna som del av ett kollektiv som kurder, irakier, turkar, syrier, etiopier, somalier m.fl. nationaliteter. Det fungerar inte. Den gamla integrationspolitiken som gick ut på att man försökte integrera människor som kollektiv är nämligen helt klan- och könsblind. Kvinnornas situation och problem osynliggörs i de olika kollektiven.

Tvångs- och barnäktenskap, könsstympning m.fl. problem blev inte synliggjorda i den tidigare integrationsprocessen. I dag ser vi konsekvenserna av gamla misstag genom fenomen som att svenska medborgare är indragna i konflikter som präglas av hederskulturen med hedersmord och hedersvåld som uttrycksformer. Det hör inte hemma i en modern rättsstat.

4 Skolorna drabbas

I många av våra förorters skolor studerar i dag barn från jordens alla hörn och med ett stort antal olika bakgrunder medan barn från majoritetssamhället och dess normer och kultur är nästan helt frånvarande. Det innebär en nästan omöjlig situation för dem som arbetar med integration av värderingar och rättighetsfrågor i vårt land.

I de segregerade storstäderna med miljonprogramsområden tömda på människor med ”svensk” bakgrund tar för vårt samhälle främmande värdegrunder lätt över. I dessa områden finner tyvärr även en del politisk och religiös extremism sin grogrund. Unga människor söker efter en identitet, men det är svårt om man saknar utbildning och är utan arbete och bostad, vilket är verkligheten för många i våra utsatta och segregerade områden.

Där upplever hen sig inte som delaktig i det samhälle hen geografiskt befinner sig i. I en sådan situation slår kriminaliteten lätt rot. Det är under sådana förhållanden som jihadisterna rekryteras. Och vad betyder inte allt detta när det gäller förlusten av meningsfullt liv och förspilda resurser.

5 Förslag till åtgärd

Det krävs sålunda en ny integrationspolitik som inte är kollektivistisk till sin karaktär utan inriktar sig på individens situation och rättigheter. Först då har vi möjlighet att komma åt de patriarkala strukturerna, kvinnodiskrimineringen och kvinnoförtrycket. Hen kan aldrig göra något åt flyktingarnas problem genom en kollektivistiskt inriktad integrationspolitik, eftersom kvinnoförtrycket finns inom kollektiven. I stället leder det till att kvinnorna isoleras ännu mer. Vi måste följaktligen starkt betona att kvinnor har en lång rad rättigheter som medborgare i Sverige vilket de saknar i större delar av världen. En integrationspolitik värd namnet måste av flera skäl, men kanske främst för invandrarkvinnornas skull, ta sin utgångspunkt i den individuella medborgarrätten.

Svenska regeringar har haft invandrarministrar, migrationsminister och integrationsministrar med uppgifter inriktade på att med den för tiden rådande synen på frågan om hur nyanlända på bästa sätt ska få en plats i vårt samhälle leda det arbetet.

I vår nuvarande regering delar alla ministrar ansvaret eftersom den nu rådande uppfattningen är att ett utpekat ansvar skulle stigmatisera frågan. Vi menar att det är ett synsätt som försvårar de nya utmaningar som dagens flyktingström ställer oss inför.

Om Sverige ska vara ett jämlikt samhälle måste allas medborgerliga rättigheter garanteras. Därför menar vi att ett statsråd måste ha det tydliga uppdraget att garantera alla medborgares individuella rättigheter så att patriarkala strukturer, kvinnoförtryck, segregation och andra former av diskriminering bryts ner. För att markera en ny inriktning av integrationspolitiken skulle man kunna benämna det statsrådet för medborgarrättsminister.

Det är starkt motiverat att en redan befintlig minister alternativt en ny minister får det tydliga uppdraget att arbeta med att säkerställa medborgerliga rättigheter för både nyanlända och redan etablerade i vårt land. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Den ministeruppgift motionen beskriver behovet av bör benämnas medborgarrättsminister. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Amineh Kakabaveh (V)

Stig Henriksson (V)